

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ ТАНЗИМИ АНЪАНА ВА ЧАШНУ МАРОСИМ ДАР
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2007, №6, мод. 428; с. 2008, №6, мод. 448; с. 2010, №7, мод. 568; Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 майи соли 2017, № 1428)

(Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 № 390, аз 21.07.2010 № 636, аз 30.05.2017 № 1428, аз 28.08.2017 № 1461)

Қонуни мазкур бо тақозои рушди ҷомеа анъана ва чашну маросимро танзим намуда, ба ҳифзи арзишҳои асили фарҳанги миллӣ ва эҳтиром ба суннатҳои мардумӣ барои баланд бардоштани сатҳи иҷтимоию иқтисодии ҳаёти шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидааст (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мақсад, вазифа ва доираи амали Қонуни мазкур

1. Мақсади Қонуни мазкур аз ҳимояи манфиатҳои иҷтимоии мардуми Тоҷикистон, мусоидат барои паст кардани сатҳи камбизоатӣ ва гирифтани пеши роҳи хароҷоти зиёдатӣ, ки ба манфиатҳои иқтисодӣ ва фазои маънавии ҳаёти шаҳрвандон зарари ҷиддӣ ворид менамоянд, иборат аст. Қонун ҳамчунин барои таъмини ҳуқуқи озодиҳои шаҳрвандон ва тартиботи ҷамъиятӣ равона карда шудааст.

2. Вазифаи Қонуни мазкур танзими анъана ва чашну маросим дар асоси дастовардҳои фарҳанги миллӣ ва тамаддуни ҷаҳонӣ мебошад (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

3. Амали Қонуни мазкур ба мақомоти давлатӣ, ташкилоту муассисаҳо ва корхонаҳо, сарфи назар аз тобеияти идоравӣ ва шакли моликият, ҳамчунин ҳамаи шахсони воқеӣ, новобаста ба вазъи иҷтимоӣ ва мансубияти миллиашон, сурат мегирад.

4. Ақаллиятҳои миллӣ дар доираи муқаррароти Қонуни мазкур дар баргузори анъана ва чашну маросими суннатиашон озод мебошанд.

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

1. Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- анъана - маҷмӯи арзишҳои моддӣ ва маънавии мероси иҷтимоию фарҳангии ҷомеа ва ё гурӯҳҳои алоҳидаи ҷамъиятӣ буда, аз насл ба насл мегузарад;

- маросим - маҷмӯи амалҳои рамзие мебошад, ки муносибати шахсон ва гурӯҳҳои иҷтимоиро ба падидаҳои муҳими ҳаёти фарҳангии ҷомеа муқаррар менамояд;

- чашн - таҷлили рӯйдодҳо ва ё санаҳои таърихию фарҳангӣ, ҷамъиятӣ, касбӣ ва оилавӣ мебошад.

Моддаи 3. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи танзими анъана ва чашну маросим

(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)

Қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим ба Конститутсияи Қумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Қумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, ки онҳоро Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат мебошад (*Қонуни ҚТ аз 30.05.2017 № 1428, аз 28.08.2017 № 1461*).

БОБИ 2. МАҚОМОТ ОИД БА ТАНЗИМИ АНЪАНА ВА ҶАШНУ МАРОСИМ ВА ВАКОЛАТИ ОНҲО

(*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*)

Моддаи 4. Мақоми ваколатдор оид ба танзими анъана ва ҷашну маросим

(*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*)

Иҷрои талаботи Қонуни мазкур аз тарафи мақоми ваколатдор, ки Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, амалӣ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 21.07.2010 № 636*).

Моддаи 5. Комиссияҳои доимии маҳаллӣ

1. Ҷиҳати амалӣ намудани Қонуни мазкур дар назди мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва ҷамоатҳои шаҳраку деҳоти кишвар комиссияҳои доимии маҳаллӣ таъсис дода мешаванд.

2. Низомномаи комиссияҳои доимии маҳаллиро Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо ва ҷамоати шаҳраку деҳот тасдиқ мекунад.

3. Низомномаи намунавии комиссияҳои доимии маҳаллиро Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 5(1). Комиссияҳои ҷамъиятӣ

(*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*)

1. Дар вазорату идораҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, сарфи назар аз шакли моликият ва шакли ташкилию ҳуқуқӣ, ки дар онҳо на камтар аз 30 нафар корманд фаъолият мекунад, комиссияҳои ҷамъиятӣ таъсис дода мешаванд.

2. Фаъолияти комиссияҳои ҷамъиятӣ тибқи Қонуни мазкур ва низомнома, ки аз ҷониби роҳбарони вазорату идораҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо тасдиқ карда мешавад, ба роҳ монда мешавад.

3. Низомномаи намунавии комиссияҳои ҷамъиятиро Ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

4. Комиссияҳои ҷамъиятӣ риояи талаботи Қонуни мазкурро аз ҷониби кормандони вазорату идораҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, ки дар онҳо таъсис дода шудаанд, назорат намуда, ҷиҳати пешгирии қонунвайронкунӣ дар ин самт тадбирҳои зарурӣ меандешанд.

5. Дар сурати ошкор намудани риоя накардани талаботи Қонуни мазкур комиссияҳои ҷамъиятӣ дар мӯҳлати се рӯз ба мақоми ваколатдор ва ё комиссияҳои доимии маҳаллӣ дар ин бора хабар медиҳанд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 6. Ваколати Мақоми ваколатдор ва комиссияҳои доимии маҳаллӣ оид ба танзими анъана ва ҷашну маросим

(Қонуни ҚТ аз 21.07.2010 № 636, аз 30.05.2017 № 1428, аз 28.08.2017 № 1461)

1. Мақоми ваколатдор ва комиссияҳои доимии вилоятӣ, шаҳрию ноҳиявӣ ва ҷамоатҳои шаҳраку деҳот оид ба танзими анъана ва ҷашну маросим дорои ваколатҳои зерин мебошанд *(Қонуни ҚТ аз 21.07.2010 № 636, аз 30.05.2017 № 1428, аз 28.08.2017 № 1461)*:

- назорат оид ба танзими анъана ва ҷашну маросим тибқи талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- таҳияи тавсия ва дастурҳои амалӣ барои камхарҷ гузаронидани ҷашну маросим *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- фаҳмондани талаботи қонунгузорӣ ва додани тавсияҳо ба шахсоне, ки ҷашну маросимро мегузаронанд *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- ба қайд гирифтани тӯйи домодию арӯсӣ ва маросими азодорӣ, инчунин пешбурди омор дар ин самт *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- андешидани чораҳо чиҳати пешгирии риоя накардани талаботи Қонуни мазкур *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- таъмини ҳамкорӣ байни мақомоти давлатӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ оид ба танзими анъана ва ҷашну маросим ва ташкили корҳои маърифатӣ тарғиботӣ дар байни аҳоли *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- расонидани ёрии амалӣ ба раисони маҳаллаҳо, шӯъбаҳои сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар танзими ҷашну маросим *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- таблиғи адабиёти илмию оммавӣ оид ба танзими анъана ва ҷашну маросим *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*;

- талаб кардани маълумот дар бораи иҷрои санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба танзими анъана ва ҷашну маросим аз вазорату идораҳо, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо, ташкилоту муассисаҳо, корхонаҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, сарфи назар аз шакли моликиятшон *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*.

2. Дар ҳолати риоя нашудани муқаррароти Қонуни мазкур Мақоми ваколатдор ва комиссияҳои доимии маҳаллӣ санади зарурӣ таҳия намуда, онро барои татбиқи чораҳои таъсиррасонии ҳуқуқӣ ба мақомоти дахлдор пешниҳод менамоянд *(Қонуни ҚТ аз 21.07.2010 № 636)*.

БОБИ 3. ТАНЗИМИ ҶАШНУ МАРΟΣИМИ РАСМӢ ВА ОИЛАВӢ *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*

Моддаи 7. Ҷашнҳои расмӣ

1. Ҷашнҳои Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ваҳдати миллӣ, Наврӯз, Сада, Меҳргон, идҳои Рамазон, Қурбон ва дигар идҳо тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор мегарданд *(Қонуни ҚТ аз 30.05.2017 № 1428)*.

2. Дар сатҳи давлатӣ ҷашн гирифтани санаи таъсиси идораву муассисаҳо, ташкилотҳои давлатӣ, ҳамчунин зодрӯз ва ёдбуди шахсоне, ки ба

давлат ва ҷамъият хизматҳои шоиста кардаанд, тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

3. Оростани зиёфати расмӣ ба муносибати таъйин шудан ба вазифаи давлатӣ, гирифтани рутба, унвон, мукофотҳои давлатӣ ва дараҷаҳои илмию таҳассусӣ манъ аст.

4. Дар рӯзҳои иди Рамазон ва Қурбон дастархони маънавӣ ва камхарчи идона ороста шуда, ба исрофкорӣ ва зиёдаравӣ роҳ додан манъ аст (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 8. Зодрӯз

Ҷашни зодрӯз ба таври ихтиёрӣ танҳо дар доираи оила гузаронида мешавад.

Моддаи 9. Хатнасур

(*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*)

1. Хатнасур ба таври ихтиёрӣ танҳо дар доираи оила ва бе хизматрасонии санъаткорон гузаронида мешавад.

2. Хатна бо розигии падару модар аз рӯзи таваллуди писар то рӯзи бистуми баъди таваллуд дар муассисаҳои тиббии дахлдор бо тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ ба таври ройгон гузаронида мешавад.

3. Маърақаҳои номгузорӣ, гаҳворабандон, чиллагурезон, мӯйсаргирони тифл ва дигар маърақаҳои ба таваллуди кӯдак вобаста дар доираи оила, бе забҳи чорво ва хизматрасонии санъаткорон баргузор карда мешаванд.

4. Гузаронидани маърақаи ақиқа манъ аст.

5. Падару модар ва дигар шахсони онҳоро ивазкунанда метавонанд аз маблағҳои сарфашуда то расидан ба синни балоғат дар бонкҳо ба номи писаронашон суратҳисоб кушоянд.

6. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки имконияти молиявӣ доранд, метавонанд бо иштироки комиссияҳои доимии маҳаллӣ хатнасури хайриявии писарони бепарастор ва аз оилаҳои камбизоатро баргузор намоянд.

7. Тартиби гузаронидани хатнасури хайриявиरो мақоми ваколатдор муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 10. Тӯйи домодию арӯсӣ

1. Тӯйи домодию арӯсӣ дар давоми на бештар аз ду рӯз ба таври ихтиёрӣ бо оростани зиёфат барои то 150 нафар ва додани оши тӯй барои то 200 нафар аз ҳисоби ҳар ду ҷониб гузаронида мешавад (*Қонуни ҚТ аз 18.06.2008 № 390*).

2. Ташкили маърақаҳои фотиҳаи тӯй, маслиҳатошӣ, идонабарӣ, сандукбарон, сарупобинон, чойгаштак, раисталбон, қудоталбон, ноншиканон, хонакашон, модарталбон, падарталбон, рӯйбинон, чодарканон, муборакбодӣ, шахтозон (роҳбандон), тақдими сарупо барои меҳмонони тарафайн ва хешу табори домоду арӯс, ба истиснои тақдими тӯхфаҳо барои домоду арӯс ва падару модари онҳо манъ аст (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

3. Маросими домодталабон ва арӯсбинон ба таври ихтиёрӣ дар доираи оила бо иштироки то 15 нафар гузаронида мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

4. Падару модари домоду арӯс ва ё шахсони онҳоро ивазқунанда бо маслиҳати тарафайн метавонанд ба ҷойи додани оши тӯй маблағи онро ҷиҳати беҳтар гардондани шароити зиндагии навхонадорон сарф намоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

5. Ҳамсарон ҳуқуқ доранд, ки тибқи муқаррароти Кодекси оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон байни худ аҳдномаи никоҳ банданд.

6. Маросими қайди давлатии ақди никоҳ дар мақомоти сабти асноди ҳолати шахрвандӣ ва ҷамоатҳо бо истифодаи на бештар аз 4 автомошинаи сабуқрав гузаронида мешавад.

7. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки имконияти молиявӣ доранд, метавонанд бо иштироки комиссияҳои доимии маҳаллӣ тӯйи домодию арӯсии хайриявии ҷавононро аз оилаҳои камбизоат баргузор намоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

8. Тартиби гузаронидани тӯйҳои домодию арӯсии хайриявиरो мақоми ваколатдор муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 11. Маросими дафну азодорӣ

(*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*)

1. Маросими ҷаноза бе маҳдудияти шумораи иштироккунандагон сурат мегирад.

2. Маросими "се", "чил" ва "сол" бе забҳи чорво ва додани таом гузаронида мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

3. Дар маросими дафну азодорӣ ташкили "оши сари тахта", "душанбегӣ", "ҷумъагӣ", "ҳафт", "бист", "шашмоҳагӣ", ҳамчунин додани пули нақд ва дигар ашё, ба истиснои ҳаққи хизмати қабркан ва мурдашӯй, манъ аст (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

4. Тартиби гузаронидани маросими дафну азодориро мақоми ваколатдор муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 12. Маросими ҳаҷ

1. Маърақаҳои гусел ва пешвози ҳочиён дар доираи оила гузаронида мешаванд.

2. Ташкили маърақаҳои, ҳоҷизийерат, ҳочиталабон ва ҳочиошӣ қатъиян манъ аст (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

3. Тартиби сафари шахрвандонро барои адои ҳаҷ ва умра Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 13. Ҷои баргузории ҷашну маросим

(*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*)

1. Ҷашну маросим дар майдончаҳои (ҳавлиҳои) назди биноҳои истиқоматӣ, дохили хонаҳои шахсӣ ва ё дар тарабхонаҳо, қаҳвахонаҳо, ошхонаҳо ва ё тӯйхонаҳо бо риояи тартиботи ҷамъиятӣ гузаронида мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

2. Маросими мавлудхонӣ ба таври ихтиёрӣ танҳо дар масҷидҳо бе ҷамъоварӣ ва додани маблағи пулӣ ва таом сурат мегирад. Дар ҷашну маросим пошидан ва часпондани пул манъ аст (*Қонуни ҚТ аз 30.05.2017 № 1428, аз 28.08.2017 № 1461*).

БОБИ 4. ТАНЗИМИ ХИЗМАТРАСОНӢ ДАР ҶАШНУ МАРОСИМ

(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)

Моддаи 14. Тартиби хизматрасонии чашну маросимҳо аз тарафи муассисаҳои фарҳангӣ, тарабхонаҳо ва ошхонаҳо

1. Хизматрасонии ҳунармандон дар тӯю маъракаҳо дар асоси шартномаи тарафайн бо риояи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*.

2. Маъмурияти қаҳвахона, ошхона, тарабхона ва тӯйхонаҳо ўҳдадоранд хизматрасонии тӯю маъракаҳоро дар асоси шартномаи тарафайн ба роҳ монда, ҳангоми баргузории тӯю маъракаҳо талаботи Қонуни мазкурро вобаста ба шумораи даъватшудагон ва вақти баргузории онҳо риоя намоянд *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*.

3. Тӯю маъракаҳо дар шаҳрҳо дар рӯзҳои истироҳат аз соати 8 то соати 22 ва дар рӯзҳои корӣ аз соати 18 то соати 22, дар шаҳраку деҳот (аз ҷумла шаҳраку деҳоти тобеи шаҳр) дар рӯзҳои истироҳат аз 1 апрел то 31 октябр аз соати 6 то соати 22, аз 1 ноябр то 31 март аз соати 8 то соати 22 ва дар рӯзҳои корӣ аз соати 18 то соати 22 гузаронида мешаванд. Давомнокии тӯю маъракаҳо то се соат муқаррар карда мешавад *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*.

БОБИ 4(1). ЎҲДАДОРИИ ШАХСОНИ ВОҶЕӢ ВА ҲУҚУҚӢ ҲАНГОМИ ГУЗАРОНИДАНИ ТӢЮ МАӢРАКАӢ

(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)

Моддаи 14(1). Ўҳдадории шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳангоми гузаронидани тӯю маъракаҳо

(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ўҳдадоранд чашну маросимро бо риояи талаботи Қонуни мазкур баргузор карда, мақоми ваколатдор ва комиссияҳои доимии маҳаллиро доир ба баргузории тӯйи домодию арӯсӣ ва маросими азодорӣ хабардор намоянд.

2. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ўҳдадоранд рукнҳои фарҳанги миллӣ, аз ҷумла забони давлатӣ ва либосҳои миллиро ҳифз намоянд *(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)*.

БОБИ 5. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 15. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

(Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461)

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

2. Аъзои Ҳукумат, Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, дигар шахсони мансабдори давлатӣ, хизматчиёни давлатӣ, судяҳо, қормандони мақомоти прокуратура, амният, қорҳои дохилӣ, назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо қоррупсия, андоз, гумрук, қормандони мақомоти дигари ҳифзи ҳуқуқ, хизматчиёни ҳарбӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур аз қониби онҳо ва қорзандонашон

мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз мансаб озод карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 28.08.2017 № 1461*).

Моддаи 16. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур
Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе
8 июни соли 2007 № 272